

Džin Sason

KRUG PRINCEZE

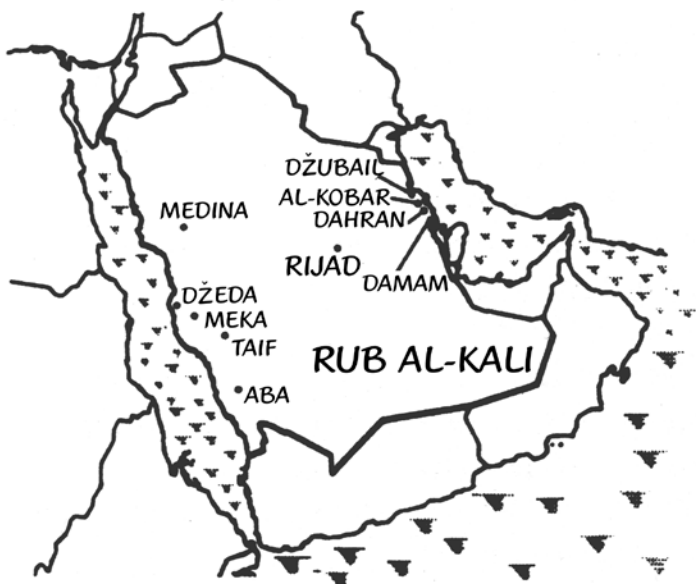
Sultane

Prevela Svetlana Babović

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2008.

SAUDIJSKA ARABIJA

ZVANIČNO IME:

Kraljevstvo Saudijska Arabija

POVRŠINA:

864.866 kvadratnih milja

STANOVNIŠTVO:

14 miliona

DRŽAVNO UREĐENJE:

apsolutistička monarhija kojom vlada porodica Saud. Kralj postavlja Savet ministara koji pomaže u formisanju politike

RELIGIJA:

islam; 95% stanovništva čine sunitski muslimani, sa 5% šiitskih muslimana, koji su koncentrisani u Istočnoj provinciji

JEZIK:

službeni jezik je arapski; u poslovnim krugovima, engleski je u širokoj upotrebi

KLIMATSKI USLOVI:

toplo i vruće; temperature mogu da dostignu i do 55° C

VALUTA:

saudijski rijal; rijal se sastoji od 100 halala, i iznosi 3,7450 dolara

Vladari kraljevstva Saudijske Arabije
Prvih sedam kraljeva

Abdul Aziz ibn Saud
1876–1953.

Saud, sin Abdula Aziza
1902–1969.

Fejsal, sin Abdula Aziza
1904–1975.

Halid, sin Abdula Aziza
1912–1982.

Fahd, sin Abdula Aziza
1922–2005.

Abdulah, sin Abdula Aziza

Zahvalnice

Posebno se zahvaljujem svim onim predivnim ljudima čija nam imena moraju ostati nepoznata, ljudima koji su mi pomogli da nastavim da pripovedam ovu važnu i veličanstvenu priču o jednoj izuzetnoj i jedinstvenoj princezi.

Krug princeze Sultane istinita je priča. Zbog lične bezbednosti ljudi čiji su životi predstavljeni u ovoj knjizi, imena su promenjena i različiti događaji blago izmenjeni.

Razotkrivanjem ovih istinitih životnih priča, ni princeza Sultana ni autorka knjige nisu imale nameru da na bilo koji način uvrede bogatu i značajnu islamsku veru.

Predgovor

Sedmog septembra 1978. godine otputovala sam u Saudijsku Arabiju sa idejom da ću živeti i raditi u toj zemlji tek nekoliko godina, ali ostala sam u Rijadu, prestonici tog pustinjskog kraljevstva, sve do 1991. godine.

Godine 1983. upoznala sam Sultanu al-Saud, princezu iz saudijske kraljevske porodice. Ta predivna žena probudila je u meni divljenje koje od tada ne jenjava.

Radila sam četiri godine u specijalističkoj bolnici kralja Fejsala i Istraživačkom centru. Za to vreme, upoznala sam mnoge članove mnogobrojne saudijske kraljevske porodice i došla do žalosnog otkrića da su svi, uglavnom, bili razmaženi i samoživivi. Većina nije mogla da vidi dalje od monarhije i privilegija koje ona donosi sa sobom.

Međutim, Sultana nije bila nalik nijednom članu kraljevske porodice kojeg sam do tada upoznala.

Sultana je bila mlada i lepa žena. Tamna kosa padala joj je preko ramena, a oči blistale od znatiželje. Usne su joj često bile razvučene u osmeh, i to je činila spontano. Obučena u skupu garderobu i ukrašena draguljima od kojih zastaje dah, Sultana je privlačila nepodeljenu pažnju svih koji bi se našli pored nje.

Ispod lepote i šarma koji su bili očigledni na prvi pogled, očekivala sam da ova pripadnica kraljevske loze bude kao i sve druge princeze koje sam dotad upoznala. Ipak, bila sam u isto vreme iznenađena i oduševljena kada sam shvatila da je Sultana jedna slobodoumna žena koja, kako se činilo, žudi za tim da donese promene u životu žena u Saudijskoj Arabiji. Pored toga što je odrasla sa svim privilegijama neverovatno imućne vladajuće porodice Saudijske Arabije, nije ni pokušala da sakrije da je bila aktivno uključena u izvesna pitanja koja su se ticala žena, i da se protivila tradiciji i nekim manje lepim običajima svoje zemlje.

Kako se naše prijateljstvo lagano razvijalo i produbljivalo, počela sam da upoznajem ovu ženu izuzetno snažne volje i karaktera. I pored toga što je njeno mišljenje i ponašanje često u senci njene strastvenosti, i u većini slučajeva zapada u emocionalna stanja sasvim neočekivana za svet odraslih, nikome nije teško da joj zbog toga progleda kroz prste, zato što je Sultana nesebična, brižna i osećajna kada se radi o drugim ženama. Kada Sultana otkrije bilo kakvu nepravdu usmerenu protiv neke druge žene, ona se baca u akciju, ne mareći za ličnu opasnost u koju može da bude uvučena.

Kada mi je Sultana poverila da je kovala mnogo planova i smišljala mnogo načina kako bi obznanila svetu tragične priče Saudijski, ali nikada nije imala slobodu da to uradi zbog opasnosti kojoj bi izložila članove svoje najuže porodice, kao i samu sebe, složila sam se da joj pomognem da ostvari svoju želju. Zajedno ćemo svetu skrenuti pažnju na te strašne i neverovatno istinite priče.

I tako sam, sve vreme štiteći njenu anonimnost, postala princezin glas.

U knjizi *Princeza Sultana*, svet je prvo saznao detalje Sultaninog života, života jedne neželjene kćeri okrutnog čoveka u nemilosrdnom društvu u kojem žena nema skoro nikakvu vrednost. Sultaninu najdražu sestru, Saru, udali su protiv njene volje za mnogo starijeg muškarca kojeg nije ni poznavala ni volela. Od samog venčanja, Saru je muž zlostavljao užasnim seksualnim napadima. Tek kada je Sara pokušala da oduzme sebi život, otac joj je dozvolio da zatraži razvod i vrati se kući.

Sultanino lično nesrećno detinjstvo učinilo je da i ona sama postane buntovni adolescent. Na najstrašnji način naučila je da pobuna protiv strogog sistema u zemlji može samo da dovede do nesreće, kada je jednu od njenih bliških prijateljica rođeni otac *pogubio* zbog toga što je počinila „zločin“ nedostojnog seksualnog ponašanja.

Kada je imala šesnaest godina, otac je saopštio Sultani da joj je ugovorio brak sa jednim daljim rođakom, Karimom. Sultanina i Karimova veridba nije ličila na većinu u Saudijskoj Arabiji, zato što je Karim tražio da upozna svoju buduću nevestu, i taj zahtev mu je odobren. Kada su se prvi put sreli, Karim i Sultana snažno su privukli jedno drugo.

Brzo su se zaljubili i uživali u jedinstvenom braku punom obostrane ljubavi, toliko nenalik većini saudijskih brakova.

Prve godine braka donele su Sultani mir koji je oduvek želela. Nju i Karima, bog je blagoslovio prvo sinom, a potom i dvema kćerkama, Mahom i Amani.

Sultana i njena porodica ostali su u Rijadu za vreme Zalivskog rata 1991. godine. Princezu je izuzetno rasturio ovaj rat, zato što je, umesto da pomogne statusu žena u Saudijskoj Arabiji, kako se nadala, učinio njihov život još težim. Kada je rat bio gotov, Sultana je sa žaljenjem zaključila, „Tanki velovi postali su sada deblji i gušći, goli gležnjevi pokriveni, a labavi lanci stegnuti.“

U knjizi *Kćeri princeze Sultane*, princeza i ja saopštile smo svetu da je njena najbliža porodica saznala da je ona osoba koja stoji iza knjige *Princeza Sultana*, koja je postala bestseler u mnogim zemljama, ali i to da je njen identitet ostao tajna kada se radilo o ostatku kraljevske porodice.

Čitaoci su, takođe, saznali da i pored Sultanine stalne borbe protiv takve situacije, i njenog relativno savremenog braka, njene rođene dve kćeri nisu uspele da odole pritisku feudalnih predrasuda prema ženama u Saudijskoj Arabiji.

Svaka od Sultanininih kćeri različito je reagovala na svoje saudijsko nasleđe. Njena starija kći, Maha, mrzela je život žene u Saudijskoj Arabiji, i krenuvši Sultaninim stopama, pobunila se protiv nepravdi koje trpe žene u njenoj zemlji i kojima je sama bila svedok. Njena je psiha sve to izuzetno teško podnosila, tako da je morala da se podvrgne posebnoj psihijatrijskoj terapiji u Londonu pre nego što je nastavila život u Saudijskoj Arabiji.

Amani, Sultanina mlađa kći i najmlađe dete, reagovala je na način koji je još više zabrinuo njenu majku. Dok se Sultana borila *protiv* vela, Amani se borila *za* veo.

U ovoj, trećoj, knjizi, Sultana me zamolila da još jednom budem njen glas. Premda nastavlja da se hvata u koštac sa tretmanom koji žene imaju u Saudijskoj Arabiji tako što obznanjuje svetu da žene u njenoj zemlji i dalje redovno trpe zlostavljanje, Sultana je otkrila nov način da pomogne ženama širom sveta, i istrajava u svom smelom krstaškom pohodu za reformama.

I pored toga što će čitaoci ove knjige saznati da Sultana nije savršena žena, i da su njeni nedostaci često i previše iskreni i ljudski, niko ne može da posumnja u njenu iskrenost kada se radi o borbi za prava žena.

Kao pisac, i kao njen prijatelj, ponosna sam što mogu da vam ispričam priču o ovoj izuzetnoj princezi.

Moj san

Pre nekoliko meseci, moja voljena majka došla mi je u snu. Bila je obučena u vezeni ogrtač jarkocrvene boje, dok su joj u kosu bile upletene zlatne niti. Lice joj je blistalo, bez ijedne bore, a sjajne oči sijale, sveznajuće i mudre.

Bila sam potpuno očarana njenom pojavom, posmatrajući je dok je stajala pod svetlucavim zelenim stablom nedaleko od izvora vode najčistije plave nijanse. Cvetovi žarkih boja rasli su bujni i raskošni svuda oko nje.

Dok sam tako sanjala, srce mi je divlje udaralo, i ja sam je pozvala: „Majko!“ Raširenih ruku, željno sam joj potrčala u susret. Međutim, postojala je nekakva nevidljiva barijera koja me je bolno sprečavala da je dodirnem.

Majka je posmatrala najmlađe od svoje ovozemaljske dece, dok se u njenom pogledu velika ljubav mešala sa tužnom rezignacijom.

Tada je progovorila. Iako joj je glas bio zvonak i blag, njeno otkriće bilo je strogo i ozbiljno. „Sultana“, prozborila je, „moj boravak ovde otežavaju tvoj bol, tvoje nezadovoljstvo i nesreća.“ Mirno me proučavala.

„Kćeri, kada si još bilo svojeglavo dete, često sam morala da te zastrašujem kako bi počela da se razumno ponašaš.“ Izvila je obrve, „Vidim da je moje prisustvo ovde još potrebno, Sultana.“

Spoznaja da sam stvorila brige majci, čak i nakon što je otišla u raj, naterala me je da briznem u plač.

Rođena sam kao princeza u bogatom pustinjском kraljevstvu u kojem je proganjanje žena sve žešće, i kako sam mogla da poreknem da vodim jedan sasvim neuobičajen život.

Zajecala sam, „Majko, snažni me vetrovi nose kroz život! Kako bih uopšte mogla da živim svoj život drugačije?“

Majka je lagano odmahнула glavom. „Čak i u najžešćem boju, dobro se srce bori pošteno.“

Ustuknula sam.

Majčin je pogled smekšao. „Ali, to nije ono o čemu želim sada da ti pričam, dete.“

„Onda, šta je u pitanju?“ preklinjala sam.

„Sultana, tvoj život je poput života nekakvog nepromišljenog mađioničara koji izvlači beskonačno mnogo svilenih marama. Izgleda kao da imaš sve u životu; ipak, nemaš ništa. Tvoja egzistencija ne donosi ti sreću, kćeri moja.“

Očajnički sam želela da me majka uteši, kao što je to često umela da čini u prošlosti, i zbog toga mi je promaklo značenje njenih reči.

Tada krhke latice cvetova oko nje počеше da se rastvaraju, a majčin lik, istovremeno, stade da bleđi.

Molila sam kroz suze, „Majko! Molim te, ostani! Sačekaj!“

Njena blistava figura sada je bila jedva vidljiva, ali ipak sam jasno mogla da čujem kako mi govori: „Sultana, usred gozbe, ti gladaješ. Pretvori se u nešto veće od same sebe, dete moje.“

Probudila sam se iz ovog sna u ekstazi radosti, ali sećanje na tajanstvenu poruku koju mi je poslala majka nastavilo je da me proganja.

Nažalost, morala sam da priznam da su reči moje majke bile istinite, i da sam zaista dopustila da moj život stagnira. Nekada sam se sva predavala plemenitom i inspirativnom pokušaju da poboljšam živote žena u mojoj zemlji. Ali kada sam se našla bespomoćna protiv nesavladive moći muškaraca Saudijske Arabije, dozvolila sam sebi da me to obeshrabri. Ali ipak, dokle god žene u mojoj zemlji mogu da budu primoravane na brak protiv svoje volje, da budu fizički zlostavljane i silovane, a da zakon to odobrava, čak i legalno ubijene iz pukog hira svojih očeva, muževa i braće, kako sam mogla da prestanem da se borim?

Nakon što me majka posetila, ohrabrilo me saznanje da i dalje postoji neka svrha mog života u ovoj većitoj borbi, nova uloga koju mi je suđeno da ispunim. U tom trenutku, međutim, nisam razumela gde bi to sve moglo da me odvede.

Prvo poglavlje

Munirina sudbina

Postoji priča po kojoj jedna od najznačajnijih tradicija islama potiče sa jednog okupljanja proroka Muhameda i njegovih sledbenika na kojem je Prorok uzeo štap i uperio ga ka zemlji, „Nema nijednog među vama koji sedite a kojem božja ruka nije odredila mesto, bilo u ognju ili u raju.“ Iz te tradicije, islamska vera podučava svoje vernike da su sve stvari u životu unapred predodređene i da o sudbini svakog čoveka odlučuje Alah. Dok ovakav fatalizam kod mnogih muslimana stvara dostojanstvenu rezignaciju prema tegobama u životu, ja se borim protiv te pesimističke inercije čitavog života, i ne mogu da prihvatim da su tragični životi mnogih Saudijki nešto što je Alah predodredio svojom voljom.

Zato sam, kada sam saznala da bi jeziva situacija iz naše porodične istorije mogla da se ponovi, znala da nikada ne bih mogla da samo tako fatalistički prihvatim strašnu i sramnu sudbinu koja je bila dodeljena jednoj od mojih nećaka.

U to vreme moja porodica se vratila u palatu u Rijadu sa putovanja po Egiptu. Moj muž, Karim, i naše najstarije dete i sin jedinac, Abdulah, bili su u Karimovoj radnoj sobi u palati. Amani, naša mlađa kći, igrala se sa svojim ljubimcima u bašti, a ja sam sedela u dnevnom boravku sa našom starijom kćerkom, Mahom.

Iznenada se moja sestra Sara i tri od njene četiri kćeri – Fadela, Našva i Sahar, pojavile na vratima.

S osmehom sam ustala da pozdravim moju najdražu sestru, ali odmah sam primetila da iz njenog pogleda isijava strah. Sarine tamne oči očajnički su potražile moje dok mi je čvrsto stezala ruke. Rekla mi je da sednem, i da treba da mi saopšti strašne vesti.

„Saro, šta nije u redu?“

Sarin melodičan glas sada je odavao snažnu gorčinu. „Sultana, dok nisi bila tu, Ali je Muniri uredio brak. Venčanje je za deset dana.“

Maha istrgnu svoju ruku iz Sarine, i zari mi nokte u dlan. „O, majko, ne!“

Ustuknula sam. Ruke su mi se grčevito trzale kada sam zarila lice među dlanove. Jedna misao nije prestajala da mi nemilosrdno bubnja u glavi. Još jedna mlada žena, od moje krvi i mesa, biće udata protiv svoje volje.

Munira je bila najstarija kći mog omraženog brata, Alija. Bila je lepa, iako tanana devojka, koja je izgledala mnogo mlađe nego što je stvarno bila. Munira je oduvek bila jedno poslušno dete čije je stidljivo ponašanje budilo u nama simpatije i naklonost.

Munirina majka je bila prva Alijeva žena, Tamam, rođaka iz kraljevske porodice koju je moj brat oženio pre mnogo godina. U to vreme, Ali se rado hvalisao kako je jedina svrha njegovog braka zapravo seksualna razonoda prilikom povratka u zemlju u pauzi između školskih semestara u inostranstvu. Ljubav i nežnost kod njega nikada nisu bili na dnevnom redu. Svako je mogao sa lakoćom da predvidi Tamaminu nesrećnu sudbinu.

Udali su je dok je još bila dete, i ona nikada nije imala priliku sa se razvije u emocionalnom smislu. Čak i kao zrela žena, Tamam je retko ulazila u bilo kakvu konverzaciju, a kada bi i govorila, glas joj je bio toliko tih da bi onaj ko je sluša morao da se nagne sasvim blizu kako bi je čuo.

Tri godine nakon što se oženio Tamam, Ali je uzeo drugu ženu. Budući da je Tamam bila izuzetno savesna i odana žena, naša najstarija sestra Nura ispitivala je Alija zbog čega mu je potrebna i druga supruga. Nura nam je kasnije otkrila da je Ali objasnio da je njegovo nezadovoljstvo povezano sa Tamaminom tugom. Bio je ljut i zbunjen zbog činjenice da je njegova mlada nevesta postala jedna melanholična žena. Potpuno zbunjen, Ali je tvrdio da se Tamam nijednom nije ni *nasmešila* od dana kada joj je postao muž!

Tamamin brak proizveo je troje dece, dve kćerke i sina. Kćerke su bile melanholične kao i njihova majka, dok je sin bio savršena arogantna kopija svog oca. Do sada,